

MORSA Prosjektet
Postboks 325
1502 MOSS

Statens forurensningstilsyn
Postboks 8100 Dep, 0032 Oslo
Besøksadresse: Strømsveien 96

Telefon: 22 57 34 00
Telefaks: 22 67 67 06
E-post: postmottak@sft.no
Internett: www.sft.no

Dato: 28.04.2006
Vår ref.: 2002/1367 343.30
Deres ref.:
Saksbehandler: Harald Gaarde, telefon: 22573680

Tilsagn om midler til gjennomføring av utredninger og tiltak i Vansjø

Bakgrunn

Det vises til søknad datert 22.02.06, kontaktmøte i SFT mellom Vannområdeutvalget Morsa, Aksjon Jærvassdrag og SFT 29.03.06 og senere tilsendt informasjon. Bakgrunnen for søknadene fra Vannområdeutvalget Morsa og Aksjon Jærvassdrag er den alvorlige forurensningssituasjonen i hhv. Morsavassdraget og Jærvassdragene.

SFT ga i 2005 Vannområdeutvalget Morsa tilskudd til gjennomføring av utredninger og tiltak. Fjorårets undersøkelser ga meget verdifull ny kunnskap. Resultatene og anbefalingene er forholdsvis entydige i retning av at det i all hovedsak er fosfor fra de eksterne tilførslerne og ikke fra sedimentene som styrer algeveksten i vestre Vansjø. Undersøkelse av fosfortilførsler fra lokale bekker tyder på at disse bidrar med dobbelt så mye fosfor som tidligere antatt. Sammenlignet med de eksterne tilførslerne er interngjødslingen fra sedimentene i praksis lik null på årsbasis, selv om det kan forekomme sedimentoppvirvling av vind og fisk som kan gi netto fosfortilførsel på sommeren. Det er imidlertid ikke faglig grunnlag for nå å igangsette nye og omfattende innsjøinterne tiltak.

Resultatene fra fjorårets undersøkelser ble lagt fram på et arbeidsseminar på Kjærnes i Våler den 9. og 10. januar 2006 hvor representanter fra Vansjø-kommunene, Vansjø grunneierlag, fylkesmennene og fylkeskommunene i Akershus og Østfold samt de involverte forskere deltok. I tillegg hadde Vannområdeutvalget Morsa, Aksjon Jærvassdrag og SFT i 2005 to kontaktmøter hvor foreløpige resultater og erfaringer ble utvekslet.

Søknad om midler til tiltak og utredninger i 2006

SFT har mottatt en omfattende søknad både mht utredninger og konkrete tiltak på totalt 5,01 mill. kr. På bakgrunn av diskusjoner og synspunkter som framkom på møtet

29.03.06, har Vannområdeutvalget Morsa prioritert de omsøkte utredninger og tiltak innenfor en totalramme på hhv 4 og 3 mill kr inkl mva (se etterfølgende tabell).

Oppsummering og prioritering av utredninger og tiltak i søknad innenfor reduserte totalrammer (alle tall inkl mva)

Delprosjekt	Kostnad søknad (22/2-03, 5 mill)	Totalramme 4 mill	Totalramme 3 mill
1. Utfisking av stor rovfisk	812 500	650 000	500 000
2 Helhetlig avløpskartlegging	562 500	500 000	250 000
3. Tiltaksanalyse/plan vestre Vansjø og Mosselva	500 000	500 000	400 000
4. Vansjø Oppfølgende undersøkelser 2006			
Romlig og tidsmessig variasjon	687 500	650 000	550 000
Sedimenter	912 500	450 000	350 000
Digitalt dybdekart Vansjø	375 000	100 000	-----
5. Forbedring av tilførselsberegninger			
Tilførsler Storefjorden og Sunda	337 500	300 000	200 000
Tilførsler vestre Vansjø	500 000	450 000	350 000
6. Prosjektstyring og administrasjon Morsa	400 000	400 000	400 000
7. Info og formidling web, faktaark etc.		200 000	-----
Totalsum	5 087 500	4 200 000	3 000 000

SFTs vurdering

Oppgavene som søknaden omhandler er grundig beskrevet. Oppgavene bygger på anbefalinger fra fjorårets utredninger og tiltak samt gjennomført arbeidsseminar i januar i år. Det primære tiltaket for å bedre vannkvaliteten vil imidlertid fortsatt være å redusere forurensningstilførslene til vassdraget i henhold til eksisterende og ny tiltaksplan.

SFT har vurdert prosjektsøknadene fra Vannområdeutvalget Morsa og Aksjon Jærvassdrag samlet ut i fra hvordan de statlige midlene best kan bli benyttet. SFT mener det er av spesiell interesse å få gjennomført enkeltprosjekter som kan ha en overføringsverdi til andre vassdrag med tilsvarende problemer. Videre at det foreligger et godt faglig grunnlag før gjennomføringen av praktiske tiltak startes opp og at kunnskap som nå erverves må bli tilgjengelig for andre på en god måte. I denne sammenheng vil det være positivt om det også kan overføres kunnskaper ervervet som pilotvannområdeutvalg til videreutvikling av i andre vannområder med utgangspunkt i ny forskrift om "Rammer for vannforvaltning".

Søknadene fra Vannområdeutvalget Morsa og Aksjon Jærvassdrag har flere likhetspunkter. Begge omhandler fisketiltak, forbedret overvåking og tiltak på avløpssektoren spesielt innen spredt bebyggelse. SFT forutsetter, slik det ble uttalt på møtet 29.03.06, at Vannområdeutvalget Morsa og Aksjon Jærvassdrag holder kontakt i det løpende arbeidet. For å sikre at også SFT er orientert om framdriften av arbeidet og

kunnskapsflyten, vil SFT ta initiativ til ett fellesmøte med partene før sommerferien og ett til høsten.

Når det gjelder de foreslåtte fisketiltakene, er SFT usikker på effekten av disse. Vi ønsker at omfanget av fisketiltakene begrenses og nedprioriteres.

SFT ønsker når det gjelder prosjektet om overvåking og vedlikehold av separate avløpsanlegg, at Vannområdeutvalget Morsa samarbeider med Aksjon Jærvassdrag og Bioforsk og at dette "verktøyet" blir tilgjengeliggjort via Bioforsk sin nettside www.avlop.no. Noe av midlene som er bevilget til dette prosjektet, skal dekke en rimelig del av Bioforsk sine kostnader. SFT vil når det gjelder anlegg for enkelthus og liknende, presisere at det ikke er anledning til å standardisere på anleggstype/merke, men kun på krav.

Det er ikke aktuelt å støtte utarbeidelsen av et dybdekart for Vansjø.

Konklusjon

SFT gir Vannområdeutvalget Morsa et tilskudd oppad begrenset til 4,0 mill. kr inkl. mva. Tilskuddet vil bli gitt som en belastningsfullmakt til fylkesmannen i Østfold. På bakgrunn av tilsendt søknad med senere tilleggsinformasjon og diskusjoner, har vi kommet fram til følgende fordeling av midlene på de omsøkte prosjektene:

Aktivitet	Kostnader inkl. mva
1. Utfisking av stor rovfisk	400 000
2. Helhetlig avløpskartlegging	550 000
3. Tiltaksanalyse/plan for vestre Vansjø og Mosseelva	500 000
4. Vansjø, oppfølgende undersøkelser 2006	1 100 000
5. Forbedring av tilførselsberegninger	750 000
6. Prosjektstyring og administrasjon	400 000
7. Info og formidling web, faktaark etc.	300 000
Totalt	4 000 000

Ved gjennomføringen av de enkelte prosjektene må statlige innkjøpsregler følges og revisorbekreftet regnskap sendes inn til fylkesmannen i Østfold. Videre forutsettes det at prioritering og utforming av de detaljerte oppgaver innenfor hver hovedgruppe gjøres i samarbeid med fylkesmannen i Østfold og at SFTs synspunkter som kom fram på møtet 29.03.06 og i dette brevet følges opp. Da tilskuddet må være benyttet før 31.12.06, vil dette i praksis si at delprosjektene i hovedsak bør være avsluttet innen utgangen av november. Det gjøres uttrykkelig oppmerksom på at ingen av midlene kan overføres til 2007.

Områdeutvalget Morsa må innen utgangen av januar 2007 ha oversendt til SFT en rapport om resultater og konklusjoner fra de i 2006 gjennomførte aktiviteter.

SFT eller Riksrevisjonen skal gis adgang til å kontrollere at midlene er benyttet etter forutsetningene.

Med hilsen

Hilde T. Hamre (e.f.)
direktør for lokalmiljøavdelingen

Anne Sundbye
seksjonssjef

Vedlegg: Oppsummering og prioritering av utredninger og tiltak i søknad innenfor reduserte totalrammer

*Kopi til: FM i Østfold
Miljøverndepartementet*

Vedlegg

Oppsummering og prioritering av utredninger og tiltak i søknad innenfor reduserte totalrammer (alle tall inkl mva)

Delprosjekt	Kostnad søknad (22/2-03)	Totalramme 4 mill	Totalramme 3 mill
1. Utfisking av stor rovfisk			
Utfisking	187 500	150 000	100 000
Fiskeribiologisk overvåking	625 000	500 000	400 000
Sum utfisking	812 500	650 000	500 000
2 Helhetlig avløpskartlegging			
Helhetlig beregning og rapportering av kommunale utslipp	62 000	50 000	-----
Helhetlig kartlegging av overvannsnett og feilkoblinger	187 000	150 000	100 000
Pilotprosjekt på overvåkning og vedlikehold av separate avløpsanlegg	312 500	300 000	150 000
Sum helhetlig avløpskartlegging	562 500	500 000	250 000
3. Tiltaksanalyse/plan vestre Vansjø og Mosselva	500 000	500 000	400 000
4. Vansjø Oppfølgende undersøkelser 2006			
Vansjø romlig og tidsmessig variasjon			
Utvidet overvåkning Storefj og Vanemfj, samt nedre Vansjø	525 000	500 000	500 000
Regionale undersøkelser døgnvariasjon	87 500	75 000	-----
Sensorer Mosseelva	75 000	75 000	50 000
Totalt romlig og tidsmessig variasjon	687 500	650 000	550 000
Sedimenter			
Lengre sedimentkjerner for naturtilstand	250 000	225 000	200 000
Sedimentundersøkelser - transekt i littoralsonen	125 000	125 000	100 000
Tidsvariasjon sedimentkjemi	100 000	100 000	50 000
Direktemåling av fosforretensjon i vestre Vansjø	437 500	-----	-----
Totalt sedimenter	912 500	450 000	350 000
Digitalt dybdekart Vansjø	375 000	100 000	-----
5. Forbedring av tilførselsberegninger			
Tilløpselver Storefjorden og Sunda			
Stikkprøver Hobøelva (leie prøvetaker, felt og analyser)	100 000	112 500	100 000
Blandprøver Hobøelva (leie prøvetaker, felt og analyser)	50 000	-----	-----
Svinna, Veidalselva og Sunda	62 500	62 500	50 000
Databearbeiding og rapportering	62 500	62 500	50 000
Trendanalyser tidligere data	62 500	62 500	-----
Sum Tilførsler Storefjorden og Sunda	337 500	300 000	200 000
Tilførsler vestre Vansjø			
Hydrologisk målestasjon/vannføringskurve i to	125 000	125 000	125 000

bekker			
Hydrologisk modellering	62 500	62 500	62 500
Kjemisk overvåkning i 8 utvalgte bekker (felt, prøvetaking, rapport)	312 500	262 500	162 500
Sum Tilførsler vestre Vansjø	500 000	450 000	350 000
6. Prosjektstyring og administrasjon Morsa	400 000	400 000	400 000
7. Info og formidling web, faktaark etc.		200 000	-----
Totalsum	5 087 500	4 200 000	3 000 000